

Αναφορά: Πρόσβαση στο Άσυλο στην ηπειρωτική Ελλάδα

Η Mobile Info Team (MIT) και η Refugee Legal Support (RLS) πραγματοποίησαν έρευνα σχετικά με τη διαδικασία ασύλου για άτομα που υποβάλλουν αίτηση για πρώτη φορά και διαμένουν στην ηπειρωτική Ελλάδα, την Κρήτη ή τη Ρόδο. Στόχος της έρευνας ήταν να κατανοηθεί ο αντίκτυπος των αλλαγών που εισήχθησαν στο ελληνικό σύστημα ασύλου τον Σεπτέμβριο του 2022 με την δημιουργία δύο νέων εγκαταστάσεων ελέγχου και καταγραφής στη Θεσσαλονίκη (Κ.Υ.Τ. Διαβατών) και στην Αθήνα (Κ.Υ.Τ. Μαλακάσας). Συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με 19 άτομα που υπέβαλαν αίτηση ασύλου μέσω του νέου συστήματος, καθώς και με 8 Έλληνες δικηγόρους και νομικούς. Καταγράφηκαν εμπειρίες σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, την διαδικασία ελέγχου εντός των Κ.Υ.Τ. της ηπειρωτικής χώρας, καθώς και τις επιπτώσεις της έλλειψης εγγράφων στην καθημερινή ζωή όσων περίμεναν πολύ καιρό για το ραντεβού τους.

Βασικά ευρήματα

- Σε γενικές γραμμές, οι άνθρωποι αντιμετώπιζαν δυσκολίες πρόσβασης σε σαφείς και προσιτές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο υποβολής αίτησης ασύλου για πρώτη φορά στην ηπειρωτική Ελλάδα, βασιζόμενοι κατά κύριο λόγο σε προσωπικά δίκτυα και ΜΚΟ που τους υποστήριζαν στην διαδικασία υποβολής;
- Εξακολουθούν να υπάρχουν εκτεταμένες καθυστερήσεις στο σύστημα ασύλου, οι οποίες οδηγούν τα άτομα που υποβάλλουν για πρώτη φορά αίτηση ασύλου στην ηπειρωτική χώρα σε εβδομάδες ή ακόμη και μήνες αναμονής για την καταγραφή του αιτήματός τους;

- Οι ερωτηθέντες ανέφεραν δυσκολίες στη χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για το κλείσιμο ραντεβού στο Κ.Υ.Τ. Μαλακάσας ή Διαβατών λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης στην τεχνολογία ή τεχνικών δυσκολιών, όπως για παράδειγμα η κατάρρευση της πλατφόρμας για μεγάλα χρονικά διαστήματα που ανέρχονταν στους έως και τρεισήμισι μήνες;
- Κατά τη διάρκεια της αναμονής για ραντεβού εγγραφής, οι αιτούντες δεν αναγνωρίζονται ως αιτούντες άσυλο από τις ελληνικές αρχές, με τον **κίνδυνο σύλληψης από την αστυνομία και πιθανής απομάκρυνσης από την Ελλάδα;**
- Η νέα διαδικασία για τις πρώτες αιτήσεις ασύλου προβλέπει διαδικασία ελέγχου σε δύο εγκαταστάσεις κοντά στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, το Κ.Υ.Τ. Μαλακάσας και το Κ.Υ.Τ. Διαβατών, όπου οι αιτούντες κρατούνται έως και 25 ημέρες χωρίς δυνατότητα να δεχθούν επισκέπτες, σε ορισμένες περιπτώσεις συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων τους;
- Ενώσω η διαδικασία εξέτασης στο Κ.Υ.Τ. Μαλακάσας και στο Κ.Υ.Τ. Διαβατών βρίσκεται σε εξέλιξη, οι αιτούντες έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες και αρωγή, καθώς επίσης δεν εξασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση σε ιατρική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, ιδιαίτερα για πιο σύνθετες ανάγκες;
- **Δεν υπάρχει η δυνατότητα στο νέο σύστημα το άτομο να προειδοποιήσει εάν έχει ευαλωτότητα** προκειμένου να κατοχυρώσει ραντεβού νωρίτερα ή για να λάβει εξειδικευμένη υποστήριξη. Σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις, άτομα με ευαλωτότητες έτυχαν διαφορετικής μεταχείρισης λόγω εκπροσώπησης από δικηγόρο, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων όπου άτομα με ευαλωτότητας μπορούσαν να εξέλθουν από τις εγκαταστάσεις μετά από μόλις μία ή δύο ημέρες, χωρίς την ανάγκη να παραμείνουν στις εγκαταστάσεις έως και 25 ημέρες.

Συστάσεις προς το ελληνικό κράτος

Προτείνουμε στο ελληνικό κράτος να καταργήσει τη χρήση κράτησης των αιτούντων άσυλο στην ηπειρωτική χώρα. Προτείνουμε επίσης στις αρχές να καταγράφουν τα αιτήματα εντός του νόμιμου χρονικού πλαισίου και να εκδίδουν έγγραφα στα άτομα που έχουν κλείσει ραντεβού μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, επιβεβαιώνοντας έτσι την ιδιότητά τους ως αιτούντες άσυλο και το δικαίωμά τους να παραμείνουν στην ελληνική επικράτεια, εξασφαλίζοντας την προστασία των αιτούντων άσυλο από την αυθαίρετη κράτηση, καθώς επίσης και την πρόσβαση σε υποστηρικτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης και της υγειονομικής περίθαλψης. Προτείνουμε επίσης στις ελληνικές αρχές να αναπτύξουν ένα σύστημα εντοπισμού αιτούντων άσυλο με ευαλωτότητες προκειμένου να διασφαλίσουν ότι θα λαμβάνουν προτεραιότητα. Επιπλέον, οι αρχές πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι εν λόγω αιτούντες μπορούν να καταγράφουν τα αιτήματά τους στα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου κοντά στην τοποθεσία διαμονής τους, καθώς επίσης και να διασφαλίσουν την πρόσβαση στην υποστήριξη που χρήζουν πριν και μετά την καταγραφή του αιτήματός τους για άσυλο.